

břemen nebo zástavního práva k věci a vůbec k zamezení každého bezprávného vsahování v obor vlastnický (Randa, Právo vlastnické § 43). V tomto širším smyslu sluší vykládati slovo »osobování si« (Anmassung) v § 523 o. o. z., jež má též význam jako »rušení« (Störung) (Randa, Právo vlastnické pozn. 18).

Základem žaloby zápůřčí jest jednak vlastnické právo žalobcovo, jednak neoprávněné jeho rušení. Pouhé chlubení se právem k cizí věci neodůvodňuje zápůřčí žalobu. Žalobce má dokázati toliko zmíněné podmínky žaloby zápůřčí; naproti tomu není povinen dokazovati, že žalovaný nemá práva v jeho vlastnictví vsahati a to ani ne tenkrát, když se žalovaný nachází v držení práva, proti němuž žaloba zápůřčí čelí. Neboť vlastnictví jest dle pojmu svého právo neobmezené a tvrdí-li žalovaný opak, musí dokázati, že mu přísluší právo vlastnictví žalobcovo obmezující. Z § 323 a 324 o. o. z. nelze dovozovati názor opácný, poněvadž těmito předpisy jest toliko vyloučena žaloba vyzývací proti držiteli k udání titulu držby směřující. Rovněž se nepříčí tomuto výkladu slovo »Anmassung« v § 523 o. o. z., jak již shora bylo uvedeno (srov. Randa § 43). Žalobou zápůřčí se domáhá žalobce uznání neobmezeného vlastnictví zákazu dalšího rušení, odstranění stávající závady a náhrady škody. Osobuje-li si žalovaný nějaké právo, může býti k žádosti žalobcově vysloveno, že žalovanému právo to nepřisluší, a je-li toto právo zapsáno v knihách, žádá žalobce též za výrok další, že toto právo z knih má býti vymazáno.

3. Žaloba z vlastnictví domnělého (actio rei Publiciana): Nemůže-li žalobce sice svoje vlastnické právo k věci prokázati, může-li však osvědčiti platný titul a poctivý způsob nabytí držby, »pokládá se za pravého vlastníka« a může na základě tohoto domnělého vlastnictví žalobou publicianskou vystoupiti proti každému, kdo mu věc zadržuje nebo jej jinak v tomto jeho právu ruší, jestliže žalovaný se nemůže vykáhati žádným nebo toliko slabším titulem než on. Žalobce musí tudíž prokázati toliko držbu k vydržení způsobilou a proto také tato žaloba v §§ 2, 5, 15 cís. nař. ze dne 27. října 1849 č. 12 ř. z. se označuje, ač neprávem, jako řádná žaloba z držby. Actio rei Publiciana byla vzhledem ku značným obtížím, s nimiž jest spojen, zejména při odvozeném nabytí, důkaz vlastnického práva k věci (probatio diabolica) zavedena již v právu římském (L 7 §§ 11—17, L 13 D de act. r. Publ. 6:2) a byla pojata též v rak. zák. obč. (§ 372 o. o. z.). Rakouské právo odchyluje se však potud od zásad práva římského, že uznává dle vzoru práva pruského různé stupně titulů držby (Randa, Právo vlastnické, § 42). V tom směru ustanovuje § 373, že žalovaný musí žalobci ustoupiti, nabytí-li věci způsobem nepravým nebo nepoctivým, jakož i když nemůže jmenovati buď žádného předka nebo toliko podezřelého a konečně když nabytí věci zdarma a žalobu za plat. Jelikož základem žaloby publicianské jest vlastnictví toliko domnělé, podlehne žalobce, prokáže-li žalovaný, že on jest vlastníkem (exceptio dominii) nebo že věc drží na základě stejného nebo silnějšího titulu. Zde platí zásada »in pari conditione melior est causa possidentis« (§ 374 o. o. z.). O tom, že žaloba tato má průchod i ohledně věcí nemovitých, jakož i že slouží zejména též k ochraně držitele knihovního, srov. Randa, Právo vlastnické, § 42.

Vlastnictví duševní viz Právo autorské.